

Prefabrikkerte baderomsmoduler

Lars-Erik Fiskum SINTEF Byggforsk

Nordisk Vannskadeseminar
Ystad, 31. august 2007

Hva er en prefabrikkerte baderomsmodul

Konstruksjon:

- Golv av formstøpt betong med fall til sluk
- Vegger av formpressede stålplater, betong eller stålstendere med bygningsplater.

Bruk

- Ca. 6000 moduler montert i 2006
- Ca. 25 registrerte produsenter i Europa
- Pr. dags dato har 5 TG for Norge

Fra himmel til helvete

Krav til byggeprodukter og utførelse

- § 5 krav til dokumentasjon av byggevarer
"Våtromsmoduler er en byggevare som må dokumenteres"
- § 8-37 Fukt
"Krav til å sikre bygningskonstruksjonen mot fukt"
- § 9-5 Sanitæranlegg
"Krav til vannskadesikkerhet og utskifting"

Prøvemethoder

Prøve nr.	Del	Prosedyre	Metode
1	Golv	Golvet fylles med 100 mm vann over slukrist. Varighet 24 timer	Annex A
Ev. 2	Golv	Sandsekk 30 kg, Fallhøyde 0,45 m, 5 steder x 3	Annex A*
Ev. 3	Golv	Golvet fylles med 100 mm vann over slukrist. Varighet 24 timer	Annex A
4	Golv	Spyling mot kanten av sluket: 60 sek. spruting/ 90 °C 60 sek. pause 60 sek. spruting/ 10 °C 60 sek. pause 100 sykluser	Annex A
5	Vegg/golv	Spruting på kritiske detaljer; overgang golv/vegg, skjøter, gjennomføringer, hjørner, skruerull: 60 sek. spruting/ 60 °C 60 sek. pause 60 sek. spruting/ 10 °C 60 sek. pause 1500 sykluser / 5 døgn	Annex A/ Annex F
6	Vegg	Dynamisk last av gjennomføringer ved dusjarmatur. Roterende last i 24 timer	Annex F
Ev. 7	Vegg	Statisk last av veggbok (ev. kobberør) i dusjsonen	NT VVS 129
8	Vegg	Vegghengt toalett, bæreevne, 400 kg	NS-EN 997 pkt 5.8.4
9	Golv	Vegghengt servant, bæreevne, 150 kg	Annex E
10	Vegg/golv	Spruting på kritiske detaljer; overgang golv/vegg, skjøter, gjennomføringer, hjørner, skruerull: 60 sek. spruting/ 60 °C 60 sek. pause 60 sek. spruting/ 10 °C 60 sek. pause 1500 sykluser / 5 døgn	Annex A/ Annex F
11	Golv	Golvet fylles med 100 mm vann over slukrist. Varighet 7 døgn	Annex A
12	Installasjon	Vurdering av rør i rør system – test utskiftbarhet	NT VVS 129
Ev. 13	Golv	Punktlast, golv , 225 kg/ Ø25mm	NT Build 230

Ansvar ved montering av våtromsmoduler

- **Produsent:** Ansvarlig for dokumentasjon, dvs i praksis TG, Teknisk Godkjenning
- **Prosjekterende:** Kontrollere at modulen har TG, og nødvendige tilpassninger til det aktuelle prosjekt
- **Utførende:** Ansvarlig for at montering utføres etter TG med eventuelle tilleggskrav

Prøving av vanntetthet for golv og sluk

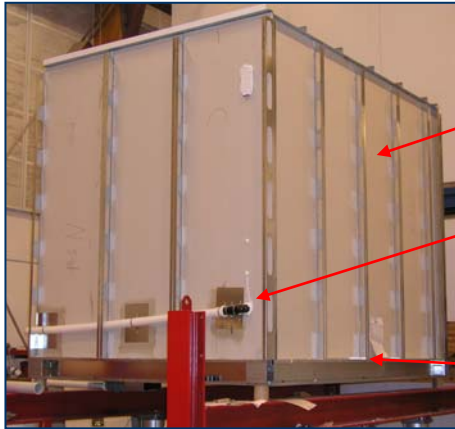
Prøving av vanntetthet for vegger

Bæreevne for WC/servant

Erfaring fra lab. prøving, typiske lekkasjepunkter

Lekkasjer fra skjøter i vegg

Lekkasjer fra gjennomføringer i vegg

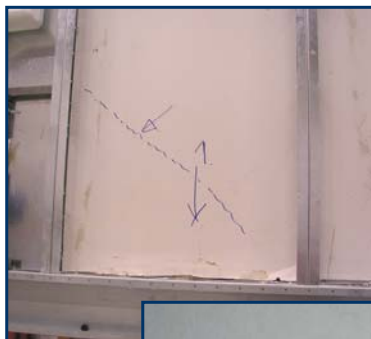
Lekkasjer i overgang golv/vegg

Lekkasje i overgang golv/vegg

Lekkasje i plateskjøt

Lekkasjer fra gjennomføringer i vegg og golv

Lekkasje rundt WC sisterne

Mangelfull tetting rundt avløpsrør

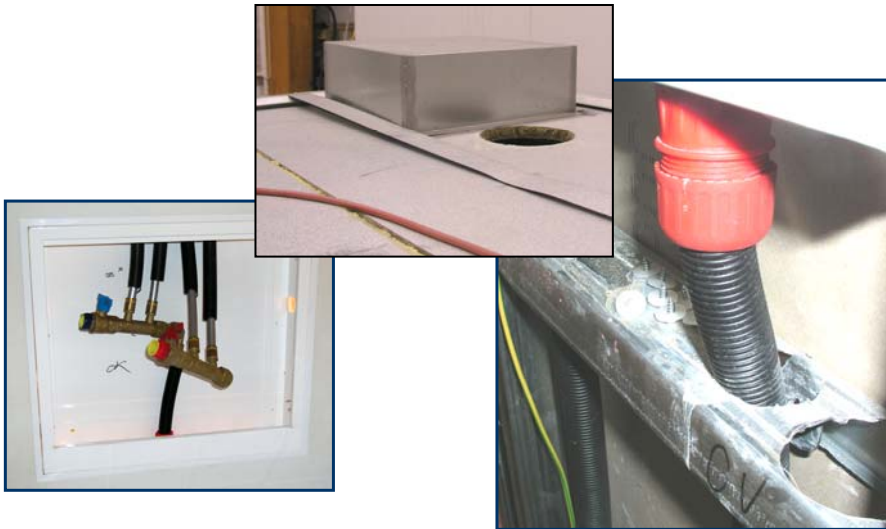
Lekkasje fra WC

Lekkasje fra dusjstang

Rør i rør installasjoner

Flislegging

Overdreven bruk av silikon

Utvendig WC sisterner

Muggvekst

5 års erfaring med baderomsmoduler

- Vi har etablert et system for prøving av baderomsmoduler
- Vi har etablert et system for dokumentasjon (TG)
- Kvaliteten på modulene er høyere enn for 5 år siden